

Vlaams
Parlement

ingediend op **1322** (2017-2018) – Nr. 1
27 oktober 2017 (2017-2018)

Beleidsbrief

Armoedebestrijding
2017-2018

ingediend door viceminister-president Liesbeth Homans

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN	3
MANAGEMENTSAMENVATTING	4
I. INLEIDING	5
II. OMGEVINGSANALYSE	6
III. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN.....	7
1. Voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen.....	7
1.1 Het voorkomen van onderbescherming om te vermijden dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen	7
1.2 Systematisch onze beleidsmaatregelen toetsen aan de effecten op mensen in armoede	8
1.3 Waken over een correcte beeldvorming omtrent armoede en zorgen voor een breed maatschappelijk draagvlak voor deze problematiek....	9
2. Armoede op een effectieve manier bestrijden.....	11
2.1 Het voeren van een structureel participatief armoedebestrijdingsbeleid	11
2.1.1 Het nemen van structurele maatregelen voor elk van de sociale grondrechten	11
2.1.2 De toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede wordt gegarandeerd	12
2.2 Versterkt inzetten op het voorkomen en bestrijden van armoede bij gezinnen met jonge kinderen	13
2.2.1 De participatie van gezinnen met jonge kinderen in armoede versterken	13
2.2.2 Kinderen, jongeren en ouders sterker maken	14
3. We ondersteunen het beleid met een geïntegreerd bestuur	17
3.1 Coördinatie binnen de Vlaamse overheid.....	17
3.2. Inzetten op verbinding en netwerken	18
3.3. Het evalueren en actualiseren van de huidige regelgeving inzake armoedebestrijding	19
3.4. Het voeren van een efficiënt en onderbouwd beleid gestoeld op kennisontwikkeling en –kruising en monitoren en evalueren armoede en het armoedebestrijdingsbeleid	19
IV. BIJLAGEN	20

LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ATK	ArmenTeKort
ESF	Europees Sociaal Fonds
IPDC	Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus
KBS	Koning BoudewijnStichting
KSZ	Kruispuntbank Sociale Zekerheid
NEET	Not in Education, Employment or Training
RIMO	Regionaal Instituut voor Maatschappelijk Opbouwwerk
OCMW	Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijn
TAO	Team voor Advies en Ondersteuning rond armoede en sociale Uitsluiting
VAPA	Vlaams ActiePlan Armoedebestrijding
ViGeZ	Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie

MANAGEMENTSAMENVATTING

Met het bijgestuurde VAPA en extra investeringen voor het komende jaar worden de inspanningen van de voltallige Vlaamse Regering opgedreven om armoede tegen te gaan.

De focus van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) op kwetsbare gezinnen met jonge kinderen is terecht en werd bevestigd bij de bijsturing midden 2017. In het kader van de bijsturing werd er extra ingezet op armoedebestrijdende maatregelen in het kader van dienstverlening, gezin, werk, onderwijs en wonen. Als coördinerend minister heb ik hierin het voortouw genomen, door in het kader van al deze domeinen actie te ondernemen.

Ik heb de leden van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg (HPAO) de opdracht gegeven werk te maken van een aantal beleidsdomeinoverschrijdende dossiers. In dit kader werden drie werkgroepen opgericht. In de vorige beleidsbrief werden deze werkgroepen toegelicht. Een aantal van deze werkgroepen ronden hun werkzaamheden eind 2017 af. Ik bekijk hoe ik in 2018 met de resultaten op het vlak van sociale correcties, beeldvorming, toegankelijkheid van dienstverlening en beleidsparticipatie van mensen in armoede verder aan de slag kan.

Daarnaast blijf ik de strijd tegen onderbescherming verder voeren door in te zetten op het automatisch toekennen van rechten, administratieve vereenvoudiging en pro-actief informeren. De nieuwe projectoproep 'aanklampend werken ten aanzien van gezinnen met een lage werkintensiteit' is hier een mooi voorbeeld van. Het is de bedoeling deze zeer kwetsbare doelgroep op te zoeken, rechten pro-actief toe te kennen en acties te ondernemen die zowel de werkintensiteit van de ouders verhogen als de ontwikkelingskansen van de kinderen vergroten. Op die manier trachten we deze gezinnen – die het hoogste armoederisico in Vlaanderen kennen – zelfredzaam te maken.

Toegang tot voldoende en gezonde voeding is een basisbehoefte, maar dit is jammer genoeg niet evident voor mensen in armoede. Ik blijf daarom de mogelijkheden voor samenwerking rond sociaal aan de slag met voedselverlies en voedselhulp in het algemeen verder uitputten. Met de betrokken actoren ga ik op zoek naar oplossingen voor de knelpunten die geïdentificeerd worden en grijp ik opportuniteiten aan waar mogelijk.

In het kader van een geïntegreerd bestuur blijf ik ook mijn aandacht richten op de ondersteuning van lokale besturen inzake de bestrijding van (kinder)armoede. Ik volg de uitvoering van het wetenschappelijk onderzoek over hun regierol van nabij op. Ook bekijk ik hoe ik met de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek omtrent informele netwerken verder aan de slag kan.

De lerende netwerken kinderarmoedebestrijding worden verder gezet. De overheveling van de provinciale bevoegdheden inzake de ondersteuning van lokale besturen zal ik benutten zodat goede praktijken nog meer gedeeld kunnen worden over provinciegrenzen heen.

I. INLEIDING

Armoedebestrijding blijft een maatschappelijke noodzaak in Vlaanderen. Volgens de meest recente Vlaamse armoedecijfers, leeft 10,3% van de Vlaamse bevolking met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Armoedebestrijding staat dan ook hoog op de politieke agenda genoteerd.

Onderzoek heeft aangetoond dat de periode tussen nul en drie jaar beslissend is voor de ontwikkeling van intellectuele, emotionele en sociale vaardigheden van jonge kinderen en het doorbreken van de armoedespiraal. Achterstanden die voor de geboorte of in de eerste levensjaren ontstaan, beperken kinderen om op latere leeftijd hun mogelijkheden volledig te kunnen ontplooien. Daarom blijf ik – samen met de hele Vlaamse Regering – prioritair inzetten op gezinnen in armoede met jonge kinderen, zonder andere doelgroepen daarbij uit het oog te verliezen.

Met deze beleidsbrief wil ik in het bijzonder mijn transversale taken als coördinerend minister inzake armoedebestrijding belichten, alsook mijn beleidsintenties binnen deze bevoegdheid voor de komende beleidsperiode kenbaar maken. Mijn coördinerende rol biedt mij de kans om samen met de gehele Vlaamse Regering armoede op een krachtige en beleidsdomeinoverschrijdende manier aan te pakken. Het in 2017 bijgestuurde Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 (VAPA) geeft het totaalbeeld van het integrale Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid.

Mijn verticaal beleid concentreert zich rond drie strategische doelstellingen, namelijk het voorkomen van armoede en sociale uitsluiting, het bestrijden van bestaande armoede en sociale uitsluiting en tot slot het ondersteunen van het beleid met een geïntegreerd bestuur.

Inzake het voorkomen van armoede blijf ik werk maken van het wegnemen van drempels die het opnemen van Vlaamse sociale rechten bemoeilijken. Vanuit een focus op preventie, is het belangrijk om bij wijzigende en nieuwe regelgeving geen nieuwe armoede te creëren. Daarom blijf ik er op toezien dat er bij belangrijke dossiers vooraf een inschatting van de impact op armoede gebeurt.

Wanneer het gaat over armoede bestrijden, zal ik hierin mijn verantwoordelijkheid blijven opnemen door de uitvoering van het bijgestuurde VAPA op te volgen. Inzake mijn verticale bevoegdheden ga ik verder op de ingeslagen weg. Zo worden de projecten inzake voeding en vrijetijdsparticipatie verder opgevolgd en ondersteund. Verder blijf ik inzetten op het sterker maken van kinderen, jongeren en ouders. De projecten preventieve gezinsondersteuning worden opgevolgd en ondersteund om hun impact in kaart te brengen en te verhogen. Ik lanceerde een nieuwe projectoproep voor initiatieven die aanklampend werken naar gezinnen met een lage werkintensiteit.

Tenslotte blijft het mijn ambitie het armoedebeleid te ondersteunen met een geïntegreerd bestuur. Hierbij is het belangrijk om zowel op het horizontale als het verticale karakter van armoedebestrijding in te zetten. Eind 2017 zullen een aantal werkgroepen die werkten rond de thema's toegankelijkheid van dienstverlening, sociale correcties en beeldvorming en vorming het resultaat van hun werkzaamheden opleveren. Ik bekijk hoe we hiermee binnen de Vlaamse Regering verder aan slag kunnen. Ik blijf ook mijn aandacht richten op de ondersteuning van lokale besturen inzake de bestrijding van (kinder)armoede via onder meer de opvolging van het wetenschappelijk onderzoek over hun regierol ter zake en via de verderzetting van de lerende netwerken.

II. OMGEVINGSANALYSE

Voor de omgevingsanalyse verwijs ik naar de Armoedemonitor 2017 die integraal als bijlage werd toegevoegd aan de voortgangsrapportage van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), dat werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 juli 2017, alsook naar VRIND 2017.

III. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1. Voorkomen dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen

Ik maak samen met de andere collega ministers in de Vlaamse Regering werk van een systeemomslag van een hoofdzakelijk curatief armoedebestrijdingsbeleid naar een meer proactief en preventief beleid.

1.1 Het voorkomen van onderbescherming om te vermijden dat mensen in armoede en sociale uitsluiting terecht komen

Ook al beschikken we in Vlaanderen over een uitgebreid sociaal vangnet en kunnen we bij diverse overheden terecht voor een heel gamma aan tegemoetkomingen en maatregelen, slaagt niet iedereen er in deze rechten effectief op te nemen. Vanuit de doelstelling om preventief te werk te gaan, zet ik verder in op automatische rechtentoekenning waar mogelijk, naast administratieve vereenvoudiging en proactieve dienstverlening.

Realisaties

De werkgroep sociale correcties kreeg de taak toegewezen de in 2016 geactualiseerde inventaris van automatisch toegekende rechten actueel te houden en verder te verdiepen. Een eerste neerslag van de werkzaamheden van de werkgroep werd in de voortgangsrapportage van het VAPA gepubliceerd.

Daar de voorwaarden en criteria voor het bepalen van de doelgroepen van sociale correcties vaak verschillen van regelgeving tot regelgeving, nam ik het initiatief om de voorwaarden en criteria om als begunstigde in aanmerking te komen voor sociale correcties, in kaart te brengen en te evalueren.

Voorts heb ik in september een projectoproep gelanceerd om dienstverlening te stimuleren om gezinnen met (zeer) lage werkintensiteit actief op te zoeken en te bereiken. We stellen namelijk vast dat deze groep het hoogste armoederisico kent in Vlaanderen (49% in inkomensjaar 2014, alsook 100% risico op armoede of sociale uitsluiting). Vanuit mijn coördinerende bevoegdheid wil ik dan ook een extra impuls geven om deze kwetsbare groep te bereiken en integraal te ondersteunen, inclusief activering. Daarom bied ik organisaties de kans om voluit te experimenteren met methodieken inzake aanklappend werken.

Ook op lokaal niveau zijn er nog drempels die leiden tot de onderbenutting van rechten. Via de lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding wordt in kaart gebracht welke noden er onder lokale besturen zijn om stappen vooruit te zetten in de strijd tegen onderbescherming.

Door de integratie van de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus (IPDC) en de rechtenverkenner wordte een nieuw basisregister gecreëerd, namelijk het dienstverleningsregister. Dat moet leiden tot accurate en consistente informatie over de dienstverlening en de rechten voor burgers opdat zij op een eenvoudige wijze informatie kunnen vinden omtrent rechten en diensten.

Beleidsopties

Ik blijf de werkgroep sociale correcties verder opvolgen. Begin 2018 zal de werkgroep de argumenten voor het hanteren van criteria en voorwaarden voor het bepalen van doelgroepen voor sociale correcties uitgewerkt hebben. Het einddoel is dus niet om een uniforme omschrijving van de doelgroep voor sociale correcties te bekomen, maar wel om een goed overwogen en afgestemde keuze te kunnen maken voor de afbakening van deze doelgroep bij de specifieke beleidsmaatregelen in verschillende beleidsdomeinen. De inventaris van automatisch toegekende rechten zal vervolgens worden aangevuld met geïdentificeerde

knelpunten per sociaal recht dat niet automatisch kan toegekend worden. Tenslotte zal de werkgroep nagaan hoe het MAGDA-principe (de overheid die gegevens slechts eenmaal opvraagt van burgers) in de praktijk kan omgezet worden in het kader van automatische rechtentoekenning.

Ik zal de projecten, geselecteerd in het kader van de nieuwe projectoproep, van nabij opvolgen. Ik zal de onderlinge samenwerking en uitwisseling van kennis stimuleren en goede praktijken detecteren om na afloop te kunnen verspreiden.

Op basis van de resultaten van de rondvraag door de VVSG, en indien blijkt dat er een nood tot ondersteuning bestaat, zal ik initiatief nemen om lokale besturen te ondersteunen om rechten meer pro-actief toe te kennen op het lokale niveau.

In 2018 zet ik ook in op het verder uitbouwen van het informatieaanbod in het dienstverleningsregister, via koppelingen met andere databanken en toepassingen in beheer van de Vlaamse overheid.

1.2 Systematisch onze beleidsmaatregelen toetsen aan de effecten op mensen in armoede

Om een goed inclusief beleid te voeren, is het belangrijk dat de wijzigende en nieuw te ontwikkelen regelgeving met een mogelijke impact op mensen in armoede preventief getoetst wordt aan diens mogelijke effecten op deze kwetsbare doelgroep. Regelgeving mag mensen in armoede niet uitsluiten of nieuwe armoede creëren. Bovendien wordt daarbij ook meteen nagegaan of rechten automatisch kunnen toegekend worden.

Realisaties

Ook het afgelopen jaar heb ik volop ingezet op de verdere uitrol en implementatie van de armoedetoets.

De leden van het HPAO zorgen voor een voortdurende bijsturing en actualisatie van de lijst met regelgeving waarop een armoedetoets wordt uitgevoerd. Tevens ondersteunen zij elkaar met het uitwisselen van praktijkvoorbeelden. Als bijlage bij de voortgangsrapportage van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zit een geactualiseerd overzicht (niet-limitatief) van de dossiers waarop een armoedetoets uitgevoerd werd of zal worden. Sinds de goedkeuring van het VAPA in 2015 werden er 12 dossiers aan de oorspronkelijke lijst van 33 toegevoegd. Van deze 45 dossiers waren er op het moment van het voortgangsrapport 12 afgesproken, 15 lopend, 13 afgerond en 5 geannuleerd. Bij de opmaak van deze beleidsbrief is dit geëvolueerd naar 46 dossiers en werd een armoedetoets extra afgerond.

Ik blijf ondersteuning bieden aan de actoren die de armoedetoets moeten uitvoeren, zodat zij dit op een kwaliteitsvolle wijze kunnen volbrengen.

Ik engageerde me ook in het ondersteunen van lokale besturen die een vorm van armoedetoets willen toepassen. Hiertoe ben ik met de VVSG in overleg gegaan. Ook het Netwerk tegen Armoede werd hierbij betrokken. De lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding worden daartoe bevestigd.

Tenslotte volg ik ook, via uitwisseling binnen het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, ontwikkelingen inzake de armoedetoets op bij de overige overheden binnen België.

Beleidsopties

Ik blijf, samen met de leden van het HPAO, de uitvoering van de armoedetoetsen nauwgezet opvolgen. Waar nodig voorzie ik aanvullende vorming en ondersteuning.

In het kader van het actualiseren en evalueren van de Vlaamse regelgeving omtrent armoedebestrijding, zal ook de armoedetoets geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd worden.

Op basis van de bevraging van de lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding zal ik, indien blijkt dat er nood is aan ondersteuning inzake lokale armoedetoetsing, de mogelijkheden bekijken om in een dergelijk aanbod te voorzien.

Ook in 2018 blijf ik mijn medewerking verlenen inzake de uitwisseling van praktijken die georganiseerd wordt door het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

1.3 Waken over een correcte beeldvorming omtrent armoede en zorgen voor een breed maatschappelijk draagvlak voor deze problematiek

Het voorkomen en bestrijden van armoede impliceert ook dat men oog moet hebben voor de houding ten aanzien van personen in armoede. Omdat deze houding intrinsiek verbonden is met de wijze waarop de betrokkenen en hun situatie gepercipieerd worden, is een belangrijke rol weggelegd voor de communicatie omtrent armoede. Om drempels weg te werken, is onder meer aandacht nodig voor communicatie en informatie op maat van mensen in armoede en vorming en sensibilisering van de samenleving in haar geheel over de leefwereld van mensen in armoede.

Realisaties

Om de middelen voor vormings- en begeleidingsinitiatieven rond de armoedeproblematiek efficiënter in te zetten, gaf ik de werkgroep beeldvorming de opdracht een overzicht van het aanbod van vormen rond de armoedeproblematiek op te maken. Deze opdracht wordt in samenwerking met alle relevante vormingsaanbieders gerealiseerd. De oplijsting heeft tot doel het aanbod beter op elkaar af te stemmen en een zicht te krijgen op goede praktijken en eventuele hiaten in dit aanbod.

In dit kader ondersteun ik ook het driejarig project "Tiresias" met een cofinanciering vanuit mijn bevoegdheden voor Armoedebestrijding en Gelijke Kansen. Dit theaterproject is gericht op tieners en volwassenen. Het handelt over 'armoede', 'blind zijn', 'niet kunnen' en 'niet zien'. Na de theatervoorstelling wordt er ook een educatief pakket aangeboden, dat de nodige handvaten aanreikt om het thema achteraf in de klas verder te bespreken. Ook bij dit project is de doelstelling dat jongeren meer oog krijgen voor anderen die in armoede leven.

Ik volg ook de uitrol en de verbreding van het concept 'Buddy bij de wieg' op. Studenten vroedkunde en sociaal werk begeleiden een gezin in armoede gedurende de perinatale periode en het jonge ouderschap. De student-buddy fungeert als een coach die het gezin emotionele en praktische steun biedt. De buddy heeft een verbindende rol tussen het gezin en zorgverleners door het toeleiden van gezinnen naar medische en sociale voorzieningen. De sterktes van dit model zijn de laagdrempeligheid (de student is voor veel gezinnen laagdrempeliger dan een professionele zorgverstrekker), de sterke lokale verankering (netwerk van lokale spelers) en het economische uitgangspunt (werken met semiprofessionele vrijwilligers). Studenten worden zo ook beter voorbereid op de arbeidsmarkt. De actie bestaat erin het bestaand aanbod uit te breiden met een vrijwilligersluik; het opstarten van twee nieuwe buddy-satellieten in Vlaanderen en het opzetten van een lerend netwerk waarin bestaande buddywerkingen elkaar versterken.

Daarnaast stimuleer ik de inzet van ervaringsdeskundigheid en participatie aan het beleid, in het bijzonder van gezinnen met jonge kinderen en jongvolwassenen. In

dit kader continueerde ik de bestaande financieringen voor de werking van het Team voor Advies en Ondersteuning rond armoede en sociale uitsluiting (TAO), erkend binnen de lokale diensteneconomie. TAO biedt inzicht in armoedemechanismen door het inzetten van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting, en dit voor welomlijnde beperktere opdrachten, die geen structurele aanwerving van ervaringsdeskundigen vereisen of in situaties waarin dit niet mogelijk is.

Beleidsopties

Ik volg de voortgang van het project 'Tiresias' nauwgezet op en zorg eind 2017 voor een tussentijdse evaluatie. Op basis van deze evaluatie zal het project indien nodig worden bijgestuurd.

Eind 2017 wordt het project 'Buddy bij de Wieg' afgerond. Dankzij het project zullen de twee nieuwe werkingen in Ronse en Sint-Niklaas lokaal ingebed zijn en verder blijven opereren. Dit geldt ook voor het lerend netwerk en de vrijwilligerswerking.

Op basis van de resultaten van de inspectie Onderwijs en de aanbevelingen van het Rekenhof, stuur ik – in samenwerking met mijn collega-ministers voor Welzijn en Onderwijs – waar nodig de ondersteuning van vzw De Link en diens TAO-werking bij.

Tot slot zal ik, in samenwerking met de werkgroep (Beeld)Vorming, bekijken of er een sensibiliseringsinitiatief kan uitgewerkt worden omtrent de armoedeproblematiek.

2. Armoede op een effectieve manier bestrijden

Armoedebestrijding is verre van eenvoudig. Het vraagt om een effectief samenspel van onder meer overheden, professionals, werkgevers, maatschappelijk middenveld, mensen in armoede zelf en hun netwerken. Ook is een combinatie van acties op verschillende niveaus en in verschillende beleidsdomeinen nodig. De beste buffer tegen armoede is nog steeds het hebben van een inkomen uit arbeid. We zetten met de hele Vlaamse Regering dan ook sterk in op activering. Voor mensen die kampen met diverse drempels inzake toeleiding, voorzien we in ondersteuning. Het uiteindelijke doel is om mensen in armoede te empoweren en zelfredzaam te maken.

2.1 Het voeren van een structureel participatief armoedebestrijdingsbeleid

2.1.1 Het nemen van structurele maatregelen voor elk van de sociale grondrechten

Het uitvoeringsbesluit armoedebestrijding bepaalt hoe de coördinatie en uitvoering van de armoedebestrijding in Vlaanderen moet gebeuren. Zo wordt onder meer twee jaar na de inwerkingtreding van het VAPA een evaluatie en zo nodig een bijsturing van dit plan verwacht.

Realisaties

Op 31 maart 2017 heb ik de Vlaamse Regering in kennis gebracht van het rapport over de voortgang van de uitvoering van het VAPA. Het bevatte de voortgang van alle acties uit het initiële plan, de stand van zaken omtrent de armoedetoetsen, de Armoedemonitor 2017 en het werkingsverslag van het Permanent Armoedeoverleg. Dit voortgangsrapport werd ook in de commissie Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement besproken op 4 mei 2017.

Vervolgens heb ik op 7 juli 2017 de bijsturing van het Vlaams Actieplan op de Vlaamse Regering gebracht. Vanuit het vermelde voortgangsrapport, de Armoedemonitor 2017 en met input van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg werden er een aantal klemtonen en extra acties opgenomen in het VAPA. De bijsturing focust daarbij op volgende sociale grondrechten: het recht op maatschappelijke dienstverlening, het recht op gezin, het recht op werk, het recht op onderwijs en het recht op huisvesting. De acties uit het initiële Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 blijven daarnaast onverkort van kracht en worden verder uitgevoerd.

In dit kader verdient ook de problematiek van uithuiszetting en dak- en thuisloosheid bijzondere aandacht. In 2015 en 2016 heb ik ingezet op projecten die mikken op de preventie van uithuiszettingen op de private huurmarkt. De praktijken die de CAW's in dit kader hebben ontwikkeld, hadden goede resultaten waardoor ik er bij mijn collega-minister, bevoegd voor Welzijn, op heb aangedrongen om deze praktijken in te bedden in hun structurele werking. De projecten moeten helpen voorkomen dat kwetsbare huurders op de private huurmarkt uit hun huis worden gezet en mogelijk dakloos worden en vormen een belangrijk onderdeel van het Vlaams plan tegen dak- en thuisloosheid van collega-minister Vandeuren.

Beleidsopties

Ik volg de uitvoering van het bijgestuurde VAPA, in samenwerking met het HPAO, nauwgezet op.

2.1.2 De toegang tot voldoende en gezonde voeding voor mensen in armoede wordt gegarandeerd

Minder gezonde voedingsgewoonten liggen mee aan de basis van ongelijkheid op het vlak van gezondheid. In aanvulling van de maatregelen die reeds door de functioneel bevoegde ministers inzake gezondheid (minister Vandeuren) en voeding (minister Schauvliege) worden genomen, geef ik dan ook extra impulsen vanuit mijn coördinerende bevoegdheid. Daarom schenk ik bijzondere aandacht aan het promoten van gezonde voeding bij gezinnen in armoede. Gezond eten is immers een investering op langere termijn.

Heel wat initiatieven staan in voor een aanbod van betaalbare en gezonde voeding. Organisaties als sociale kruideniers en sociale restaurants bereiken sociaal zwakkere groepen. Vaak hebben ze ook een sociale meerwaarde, omdat ze voor deze mensen een manier van sociaal contact vormen.

Realisaties

Omdat er een grote hoeveelheid voedsel verloren gaat in de hele voedselketen, van productie tot consumptie, werd in 2015 de Ketenroadmap Voedselverlies goedgekeurd. Samen met minister Schauvliege zet ik in op het tegengaan van voedselverspilling in combinatie met de verdeling van kwalitatieve en gezonde voedseloverschotten naar de meest kwetsbaren uit onze maatschappij.

Ik ondersteun Komosie als expertisecentrum voor het thema "sociaal aan de slag met voedselverlies", ter ondersteuning van organisaties en initiatieven binnen deze relatief jonge sector. De ondersteuning van de webapplicatie, de Schenkingsbeurs, is één van de opdrachten van het expertisecentrum omtrent sociaal aan de slag met voedseloverschotten.

In 2017 organiseerde ik verder overleg inzake 'voedselhulp', met bijzondere aandacht voor sociaal aan de slag met voedselverlies. Daarmee vervul ik een van mijn engagementen die opgenomen zijn in de Ketenroadmap Voedselverlies. Het doel van dit overleg is partners binnen het veld samenbrengen, informatie-uitwisseling en initiatieven – met of zonder betrokkenheid van de Vlaamse overheid – kunnen aftoetsen. Binnen dit overleg werden drie prioritaire thema's geïdentificeerd: (1) een regelgevend en ondersteunend kader, (2) logistiek en (3) gezonde voeding.

Tot slot volg ik de 22 projecten omtrent gezonde en betaalbare maaltijden gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning van nabij op en ondersteun deze met een lerend netwerk. Uit de rapportage blijkt alvast dat het gezamenlijk bereik van de projecten stijgt.

Beleidsopties

In 2017 eindigt het hefboomproject "Gezonde voeding bereikbaar maken voor iedereen". Dit project heeft als doel om innovatieve samenwerkingen te realiseren tussen de sociale en reguliere economie. Hiermee wordt de kanalisatie van kwalitatieve voedseloverschotten richting sociale redistributie aan mensen in armoede beoogd. Ook het project "Distributief model voor gezonde voeding. Hefboom voor activering" loopt op zijn eind. Dit project heeft als doel een distributief model te creëren dat instaat voor het centraliseren, verdelen en aanbieden van producten (gezonde voeding en basisproducten) en ondersteunende diensten die door bestaande actoren (vrijwilligersinitiatieven, socio-culturele en sociale diensten, bestaande winkelstructuren en ontmoetingsplaatsen) kunnen aangeboden of verkocht worden aan maatschappelijk kwetsbare personen. Ik zal de projecten evalueren en nagaan hoe er verder rond dit thema kan gewerkt worden en de resultaten ook breder kunnen worden verspreid.

Tenslotte blijf ik de mogelijkheden voor samenwerking rond sociaal aan de slag met voedselverlies en voedselhulp in het algemeen verder bekijken. Met de betrokken actoren ga ik op zoek naar oplossingen voor de knelpunten die geïdentificeerd worden en grijp ik opportuniteiten aan waar mogelijk. In deze context blijf ik ook het expertisecentrum verder ondersteunen.

Binnen 'Health in all policies' stem ik beleidsmatig verder af met mijn collega-minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hoe ik vanuit armoedebestrijding kan bijdragen aan de gezondheidsdoelstelling de 'Vlaming leeft gezonder tegen 2025'.

2.2 Versterkt inzetten op het voorkomen en bestrijden van armoede bij gezinnen met jonge kinderen

2.2.1 De participatie van gezinnen met jonge kinderen in armoede versterken

Mensen in armoede participeren vaak op meerdere domeinen tegelijk niet of in mindere mate. Ook bij kinderen en jongeren in armoede kunnen we dit vaststellen. Dit geldt zowel voor participatie aan het beleid, als participatie in de maatschappij.

Realisaties

Het is van belang participatie aan beleidsvoering in het licht stellen. We zien immers dat de participatiegraad van mensen in armoede lager ligt dan gemiddeld. Om een aanbod en werkwijze te realiseren die echte impact heeft, is het nochtans belangrijk te vertrekken vanuit de concrete ervaringen en noden van de doelgroep.

Sinds de opmaak van het VAPA heb ik mijn administratie versterkt met een opgeleide ervaringsdeskundige. Omdat deze samenwerking de nodige meerwaarde genereert, heb ik de aanstelling verlengd. De expertise van de betrokkene werd het afgelopen jaar onder meer ingezet bij de actualisatie en bijsturing van het VAPA, de werkzaamheden binnen de verschillende werkgroepen, de lopende wetenschappelijke onderzoeken, de projectoproepen en het beoordelen van de ontvangen projectaanvragen.

Een participatief beleid vereist de creatie van de randvoorwaarden die nodig zijn voor een respectvolle en gelijkwaardige participatie van de doelgroep. Een kader met principes voor een participatief beleid te ontwikkelen wordt op dit moment uitgewerkt door leden van het HPAO. In bestaande structuren zoals het Horizontaal en Verticaal Permanent Armoedeoverleg worden verenigingen waar armen het woord nemen en ervaringsdeskundigen reeds ingeschakeld.

Maar ook op participatie in de betekenis van concrete deelname van gezinnen in armoede aan maatschappelijke activiteiten, blijf ik sterk inzetten.

De 19 projecten 'Bruggen tussen sport en/of jeugdwerk en kinderen in armoede' worden via tussentijdse rapporten nauwgezet opgevolgd. Ik bekijk hierbij in het bijzonder of de doelstellingen inzake het (duurzame) bereik van kinderen en jongeren, initiatieven om (financiële en andere) drempels weg te nemen en competentieverhoging van medewerkers in sport en jeugdwerk, worden behaald. Ik ondersteun de projecten via een lerend netwerk.

Ook het project "Jouw Sleutel" van het Klara Festival Vlaanderen-Brussel heb ik verder ondersteund. Mensen uit Vlaanderen en Brussel worden toegeleid naar het cultuuraanbod door samenwerking met diverse sociale organisaties en Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's). Van de deelnemende OCMW's wordt verwacht dat zij met de mensen in armoede een ruimer traject lopen inzake (cultuur)participatie. Op die manier wordt vermeden dat dit initiatief voor de betrokkenen slechts een eenmalig gebeuren is, maar net een startpunt vormt voor

duurzame cultuurparticipatie. Rekening houdend met de evaluatie van het evenement in 2016 werd in 2017 een nieuw evenement georganiseerd.

Uit de Armoedemonitor 2017 blijkt dat gezinnen met een zeer lage werkintensiteit het hoogste armoederisico lopen, namelijk 49%. Zij zijn daarmee veruit de kwetsbaarste groep. Hoewel armoede meer is dan een inkomensprobleem, is een toereikend inkomen cruciaal om uit armoede te geraken. Omdat het hebben van werk hierbij de belangrijkste hefboom is, voorzie ik hiervoor, binnen mijn bevoegdheden, ook de nodige maatregelen. Dit blijkt onder andere uit het groeipad dat ik creëer binnen de sociale economie (€2,5 miljoen voor 200 VTE extra), het decreet op uitzendarbeid binnen de Vlaamse overheid en bij lokale besturen, de toeleiding naar werk van inburgeraars... Ook mijn collega-ministers zetten hier sterk op in, zoals blijkt uit de bijsturing van het VAPA waar nieuwe acties zijn opgenomen in het kader van het recht op werk (bv. de aanwervingsincentive voor langdurig werklozen, Tijdelijke Werkervaring, Wijk-werken en de werk- en zorgtrajecten).

Vanuit mijn coördinerende bevoegdheid armoedebestrijding zorg ik voor impulsen om nieuwe methodieken uit te werken, aanvullend op het reguliere beleid. In september heb ik daarom, gevolg gevend aan een engagement in het kader van de bijsturing van het VAPA, een projectoproep "aanklampend werken naar gezinnen met (zeer) lage werkintensiteit" gelanceerd. Met de oproep worden initiatieven beoogd die inzetten op gezinnen met (jonge) kinderen in armoede met een (zeer) lage werkintensiteit. Het doel is om generatie-armoede bij gezinnen met kinderen te doorbreken. Zoals reeds eerder vermeld, is het de bedoeling deze zeer kwetsbare doelgroep op te zoeken, rechten pro-actief toe te kennen en acties te ondernemen die zowel de werkintensiteit van de ouders verhogen als de ontwikkelingskansen van de kinderen vergroten via een integrale aanpak. Op deze manier streef ik ernaar de zelfredzaamheid van deze kwetsbare groep te verhogen.

Tenslotte wil ik hier ook de werkgroep 'Toegankelijkheid van de dienstverlening' nog kort vernoemen. Deze ontwikkelt een screeningsinstrument dat (aandachts)ambtenaren (armoedebestrijding) kan helpen om de toegankelijkheid van initiatieven na te gaan. Dit instrument moet in de eerste plaats een stimulator zijn om aandacht te hebben voor toegankelijkheid van dienstverlening voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

Beleidsopties

In 2018 bekijk ik hoe we met de resultaten van de verscheidene werkgroepen verder aan de slag kunnen gaan. Op die manier wil ik de participatie van mensen in armoede aan beleid en in de maatschappij verder versterken.

Om tot goede praktijken te komen die na afloop van de geselecteerde projecten kunnen verspreid worden, blijf ik de projecten om de vrijetijdsparticipatie van kinderen en jongeren te bevorderen verder opvolgen en blijf ik hen ondersteunen met een lerend netwerk.

Ik tref de nodige voorbereidingen om de projecten "aanklampend werken met gezinnen in armoede" goed te laten opstarten. Ik bekijk de mogelijkheden om ook in deze context een lerend netwerk op te richten om de projecten ervaringen te laten uitwisselen en achteraf goede praktijken te kunnen identificeren en verspreiden.

2.2.2 Kinderen, jongeren en ouders sterker maken

De focus van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid ligt op gezinnen met jonge kinderen. De eerste levensjaren van een kind zijn cruciaal voor diens ontwikkeling. Het is dan ook van belang hierop in te zetten, met het oog op het doorbreken van

generatie-armoede. Armoede bij jonge kinderen kan echter niet los gezien worden van het gezin als geheel. Een effectief armoedebestrijdingsbeleid tracht dan ook om gezinnen uit de armoede te doen klimmen. Steeds meer maatschappelijke organisaties zetten bijvoorbeeld in op netwerkversterking bij maatschappelijk kwetsbare groepen. Vanuit verschillende sectoren worden methoden ontwikkeld om deze netwerken te versterken en indien nodig te vergroten. Een sterk sociaal netwerk vormt naast emotionele en praktische steun dan ook een belangrijke beschermende factor die de levenskwaliteit ten goede komt.

Realisaties

Onderzoek naar methoden voor persoonlijke netwerkversterking, referentiekaders en initiatieven is relatief schaars. Eind 2016 bestelde ik dan ook een wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot persoonlijke netwerking voor mensen in armoede. In dit kader wil ik onder meer komen tot effectmetingen van netwerkversterkende initiatieven en een zicht krijgen op noodzakelijke randvoorwaarden om netwerkversterkend te kunnen werken. Eind 2017 verwacht ik de resultaten van dit onderzoek.

Het buddytraject van ArmenTeKort (ATK) sluit hier perfect bij aan. ATK startte in 2014, na een driejarig vooronderzoek met pilootprojecten, met een actieonderzoek naar buddywerking. Met dit actieonderzoek wil men op grote schaal eigenwaarde en zelfsturing herstellen bij de onderste 10% van mensen in armoede (bv. NEET-jongeren, alleenstaande ouders, aanstaande jonge ouders...). Het speciaal hiervoor ontwikkeld buddytraject kan het eigenwaardeverlies en de beperkende overtuigingen omkeren. De eigenwaarde en eigenkracht van deze buddy's stelt hen in staat de aangeboden kansen te durven en kunnen realiseren. De unieke aanpak is dat veel aandacht van de organisatie gaat naar de kansbiedende buddy en de continue verbetering van het empowermentproces in het buddytraject. De intensieve opleiding en voortdurende begeleiding zorgt voor een duurzame hefboom. Er worden tal van partnerschappen ontwikkeld binnen en buiten de sociale sector. Na een eerste succesvolle fase, wordt nu overgegaan naar een tweede fase. Ik heb hiervoor in 2017 de nodige subsidies aangereikt. Het plan voorziet in een vertienvoudiging van het aantal buddywerkingen in de volgende drie jaar. Daarbij zal de werking van ATK zich ook stelselmatig uitbreiden over Vlaanderen.

In het kader van preventieve gezinsondersteuning subsidieer ik, samen met de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in de periode 2017-2019 zes projecten die vernieuwende en verbrede laagdrempelige initiatieven nemen inzake gezinsondersteuning voor aanstaande gezinnen en gezinnen met jonge kinderen met het oog op de bestrijding van kinderarmoede. Belangrijk hierbij te vermelden is dat er nu nog vroeger in ondersteuning wordt voorzien (al vanaf de zwangerschap) en dat gezinnen ook meer integrale begeleiding kunnen krijgen. Deze projecten worden ook ondersteund via een lerend netwerk.

Met het oog op het tegengaan van sociale uitsluiting ga ik samen met private partners en middenveld na welke methodieken of instrumenten kunnen ontwikkeld worden om een antwoord te bieden op concrete situaties waar personen in armoede mee te kampen hebben.

Tot slot is ook het dichten van de digitale kloof cruciaal in het bestrijden van de armoedeproblematiek in Vlaanderen. Vandaag de dag veranderen digitale ontwikkelingen, sociale media en mobiele communicatietechnologieën de maatschappij in sneltempo. Tal van andere domeinen raken steeds meer beïnvloed door deze nieuwe digitale technologieën. Er zijn echter nog een heleboel mensen die uit de boot vallen in deze snel evoluerende en geconnecteerde samenleving, en die hierdoor niet volwaardig kunnen participeren aan de maatschappij. In dit kader subsidieer ik het project Wie Online. Het project vertrekt vanuit de vaststelling dat veel mensen in armoede de zogenaamde digitale kloof niet

zelfstandig kunnen overbruggen, zelfs los van de financiële drempels. Men wil dan ook mensen in armoede aanzetten tot zinvol en nuttig computergebruik. Wie Online doet dit door het ondersteunen van armenverenigingen, zodat hun leden wegwijs worden gemaakt in de digitale wereld. Daarnaast biedt het de mogelijkheid, aan vaste en toevallige bezoekers van de openbare computerruimte, om zelfstandig of met behulp van een begeleider gebruik te maken van de ICT-infrastructuur. Hiertoe leidt het geïnteresseerde leden van de armenverenigingen op tot begeleider in deze openbare computerruimte.

Na het vaststellen van de mogelijkheden en de knelpunten van het project heb ik beslist het project verder te zetten en uit te breiden. In 2017 kende ik opnieuw een subsidie toe voor een periode van 1 jaar. Er wordt daarbij gewerkt aan 7 verbeterpunten om het project te versterken, bv. de uitbreiding van het aantal locaties of het aangaan van partnerschappen met andere organisaties.

Inzake de Groeitrajecten slagen de projectpartners er niet in om een projectvoorstel uit te werken met een haalbare begroting conform de afspraken in het kader van het VAPA. Gezien de hoge kostprijs lijkt het verder weinig waarschijnlijk dat deze methodiek lokaal zou kunnen ingebed worden na afloop van de projectperiode. Om die reden werd dan ook beslist om niet met de Groeitrajecten van start te gaan.

Tot slot geef ik ook gevolg aan de acties opgenomen in het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2015-2019 onder mijn bevoegdheid Armoedebestrijding.

Beleidsopties

Ik volg de projecten preventieve gezinsondersteuning samen met de betrokken collega-minister verder op.

Op basis van de resultaten in 2017, zal ik bekijken of Wie Online ook in 2018 kan worden verder gezet.

Op basis van de resultaten van het voorgenoemde wetenschappelijk onderzoek inzake informele netwerken, neem ik waar nodig en mogelijk de nodige maatregelen. In dit kader volg ik in 2018 tevens de voortgang van het buddy project van ATK verder op.

3. We ondersteunen het beleid met een geïntegreerd bestuur

Om te komen tot een effectief en efficiënt beleid over het voorkomen en het bestrijden van armoede is een geïntegreerd beleid nodig. Dit houdt in dat alle niveaus en bevoegdheden hun verantwoordelijkheid opnemen. Op Vlaams niveau zitten de grootste hefboomen voor het bestrijden van armoede bij Werk, Onderwijs, Wonen en Welzijn. Hiervoor is een gedeelde en gedragen visie uitgewerkt in het VAPA. Deze visie is bevestigd bij de bijsturing van het VAPA midden 2017.

3.1 Coördinatie binnen de Vlaamse overheid

Realisaties

Op 31 maart 2017 heb ik het voortgangsrapport van het VAPA op de Vlaamse Regering gebracht. Dit rapport bevatte de stand van zaken van de uitvoering van de acties en armoedetoetsen. Het bevatte tevens als bijlage ook de meest recente cijfers over de armoedesituatie in Vlaanderen in de Armoedemonitor 2017 en het werkingsverslag van het permanent armoede-overleg.

Op basis van deze documenten en na evaluatie door het HPAO werd het VAPA bijgestuurd en uitgebreid. Op 7 juli 2017 heb ik deze bijsturing aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Ik benadrukte hierbij dat de acties uit het VAPA 2015-2019 onverkort van kracht blijven en dienen uitgevoerd te worden. In het bijgestuurd VAPA zijn een aantal klemtonen gelegd en extra acties opgenomen.

Omdat armoede een probleem is dat veel raakvlakken heeft met verschillende beleidsdomeinen is er regelmatig overleg nodig. In het horizontaal permanent armoede-overleg (HPAO) komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Netwerk tegen Armoede en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is.

In 2017 vonden er 5 overlegmomenten plaats van het HPAO. De samenkomsten stonden grotendeels in het teken van de voortgangsrapportage, de bijsturing van het VAPA en de uitvoering van de armoedetoetsen. Ook alle werkgroepen kwamen dit jaar samen.

De beleidsdomeinoverschrijdende werkgroepen omtrent toegankelijkheid en participatie zullen hun werkzaamheden stilaan afronden. Ook de werkgroep omtrent (Beeld)Vorming zal in de eerste helft van 2018 diens taken afronden. De werkgroep (beeld)vorming werkt aan een welkomstpakket voor nieuwe aandachtsambtenaren armoedebestrijding, naast het eerder vermelde overzicht van vormen omtrent armoede. Met dit pakket aan relevante teksten en handige verwijzingen zullen nieuwe aandachtsambtenaren op kortere tijd wegwijs worden gemaakt in relevante regelgeving en zich vertrouwd maken met het huidige armoedebestrijdingsbeleid.

Op mijn vraag richtte het HPAO een werkgroep op om een beleidsparticipatief kader uit te werken. Deze werkgroep rondt haar werkzaamheden weldra af om de effectieve beleidsparticipatie van mensen in armoede te optimaliseren.

Net zoals voorgaande jaren heb ik ook in 2017 mijn collega-ministers gevraagd om voldoende aandacht te besteden aan armoedebestrijding en aan de uitvoering van het VAPA in hun beleidsbrieven.

In 2017 is overlegd met de administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) rond armoedebestrijding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het uitblijven van de goedkeuring van een Brussels Actieplan Armoedebestrijding door

de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bemoeilijkt evenwel een effectieve afstemming.

Beleidsopties

Met het materiaal van de genoemde werkgroepen van het HPAO ga ik in 2018 verder aan de slag. Ik zorg ervoor dat de leden van de Vlaamse Regering kennis kunnen nemen van ontwikkelde instrumenten en aanbevelingen. Ik evalueer de methodiek van deze werkgroepen in het kader van de werkzaamheden van het HPAO. De werkgroep Sociale Correcties zet diens werkzaamheden omtrent het MAGDA-principe en knelpunten voor de automatische toekenning van rechten voort.

Ik zal mijn collega-ministers blijven aansporen om aandacht te hebben voor de uitvoering van het VAPA en volg de voortgang verder op.

Van zodra er een Brussels Actieplan Armoedebestrijding is ontwikkeld, zal ik verder in overleg treden met de GGC.

Ik blijf er bij mijn collega-ministers op aandringen dat voor hun beleidsmateries aandachtsambtenaren worden aangesteld. Daarnaast vind ik het belangrijk dat de aandachtsambtenaren voldoende tijd kunnen investeren in het opvolgen van deze materie en het HPAO.

Participatie van mensen in armoede aan het armoedebestrijdingsbeleid is voor mij belangrijk. Ik zal dan ook de uitkomst van de werkgroep Participatie bekijken en nagaan hoe hier optimaal gebruik van kan gemaakt worden.

3.2. Inzetten op verbinding en netwerken

Realisaties

Om de lokale besturen nog beter te kunnen ondersteunen in hun regierol bestelde ik in 2016 wetenschappelijk onderzoek naar hoe lokale besturen invulling geven aan hun armoedebestrijdingsbeleid en hun regierol daarin, alsook naar de knelpunten die zij daarbij ervaren. Ik volg de uitvoering van dit onderzoek van nabij op. Midden 2018 zullen de resultaten van dit onderzoek worden opgeleverd.

Verder heb ik ook de lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding verder ondersteund, in samenwerking met de VVSG. Er werd onder andere gewerkt rond de thema's wonen en gezondheid. Met deze netwerken worden zowel gemeenten die middelen ontvingen voor lokale kinderarmoedebestrijding – inmiddels overgeheveld naar het Gemeentefonds – als andere gemeenten ondersteund om een sterk lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid te voeren.

Bij de nieuwe projectoproep omtrent 'aanklappend werken t.a.v. gezinnen met (zeer) lage werkintensiteit' had ik aandacht voor de regierol van de lokale besturen.

Willen we komen tot een geïntegreerd bestuur moeten alle initiatieven die in het kader van armoedebestrijding genomen worden, een samenhangend geheel vormen. Hiervoor is een verregaande coördinatie nodig. Niet alleen binnen de Vlaamse overheid, maar ook in afstemming met verschillende andere overheidsniveaus (Europees, federaal en lokaal). Ook in 2017 heb ik hiertoe de nodige bijdrages geleverd. Via mijn administratie volg ik onder meer het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Nationaal en Vlaams Hervormingsprogramma op. Voorts nam ik ook deel aan het Belgisch Platform Armoedebestrijding.

Daarnaast subsidieerde ik het interfederaal steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting in uitvoering van het Samenwerkingsakkoord en nam deel aan diens overlegorganen.

Beleidsopties

In 2018 wordt het volgende tweejaarlijks Verslag van het interfederaal steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting verwacht. Het rapport zal worden voorgesteld aan de leden van het HPAO. Ik zal het eveneens aan de bevoegde collega-ministers bezorgen. Ik continueer de ondersteuning van het steunpunt en blijf deelnemen aan de begeleidingscommissie en het beheerscomité.

Ik ga concreet aan de slag met de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek inzake de lokale regierol inzake armoedebestrijding. Bij eventuele nieuwe acties of projectoproepen naar het lokale niveau blijf ik oog hebben voor de regierol van lokale besturen.

Ook op lokaal niveau blijf ik de vinger aan de pols houden. De lerende netwerken lokale kinderarmoedebestrijding worden verder gezet. De overheveling van de provinciale bevoegdheden inzake de ondersteuning van lokale besturen op het vlak van armoedebestrijding is daarbij een opportuniteit die ik zal benutten zodat goede praktijken nog meer gedeeld kunnen worden over provinciegrenzen heen.

3.3. Het evalueren en actualiseren van de huidige regelgeving inzake armoedebestrijding

Realisaties

In 2017 is het proces van evaluatie van het decreet armoedebestrijding (en het daarbij horende besluit) verder doorlopen. De partnerorganisaties en de aandachtsambtenaren armoedebestrijding werden daarbij betrokken.

Beleidsopties

In 2018 worden de nodige stappen tot actualisatie van de armoederegelgeving gezet in afstemming met collega-minister Vandeurzen en gebaseerd op de resultaten van de evaluatie.

3.4. Het voeren van een efficiënt en onderbouwd beleid gestoeld op kennisontwikkeling en –kruising en monitoren en evalueren armoede en het armoedebestrijdingsbeleid

Realisaties

Op mijn vraag heeft de Studiedienst van de Vlaamse Regering de Armoedemonitor 2017 vervroegd afgewerkt zodat het bij het voortgangsrapport bij het VAPA gevoegd kon worden. Op die manier konden de meest recente armoedecijfers gebruikt worden bij de bijsturing van het VAPA.

Ik heb de lopende onderzoeken omtrent informele netwerken en de lokale regierol inzake armoedebestrijding van nabij opgevolgd.

Beleidsopties

Ik bekijk in 2018 met de Vlaamse Statistische Autoriteit de mogelijkheden om een jaarlijks geactualiseerde Vlaamse Armoedemonitor te kunnen behouden, zodat we blijven beschikken over een toegankelijk en zo actueel mogelijk beeld van de armoedesituatie binnen onze regio.

De opgestarte wetenschappelijke onderzoeken blijf ik opvolgen via de stuurgroepen. Ik stuur bij waar nodig en ga aan de slag met de resultaten.

IV. BIJLAGEN

Bijlage 1: Begroting 2018

Het budget 2018 voor het beleidsveld Armoedebestrijding bedraagt €2.972.000 (begrotingsartikel GB0-1GCC2AH-WT). Dit is uiteraard niet het enige budget dat binnen de Vlaamse overheid naar armoedebestrijding gaat. Ook de andere beleidsdomeinen zetten hier op in.

De middelen in het beleidsveld Armoedebestrijding gaan naar de uitvoering van het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten betreffende de bestendiging van het armoedebeleid; experimentele en projectmatige subsidies in het kader van armoedebestrijding; onderzoek in het kader van het armoedebeleid en structurele werkingssubsidies in het kader van armoedebestrijding (aan de VGC en faciliteitengemeenten).

Bijlage 2: Regelgevingsagenda Beleidsbrief Armoedebestrijding 2017 – 2018

Minister	Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding
Beleidsdomein	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Titel van het initiatief	Wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de armoedebestrijding
Strategische doelstelling	☐ SD1 – Preventie van armoede ☐ SD2 – Bestrijding van armoede ☒ SD3 – Geïntegreerd bestuur
Status (keuzeveld) <i>In voorbereiding, lopend, afgewerkt</i>	Afgewerkt
Inhoud	- aanpassing artikel 4, § 1: voortgangsrapportage om de twee jaar in plaats van ieder jaar nu. - aanpassing hoofdstuk V/1 in het kader van de integratie van de sectorale subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding in het Gemeentefonds

Minister	Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding
Beleidsdomein	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Titel van het initiatief	Wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de armoedebestrijding
Strategische doelstelling	☐ SD1 – Preventie van armoede ☐ SD2 – Bestrijding van armoede ☒ SD3 – Geïntegreerd bestuur
Status (keuzeveld) <i>In voorbereiding, lopend, afgewerkt</i>	lopend
Inhoud	- aanpassing hoofdstuk V/1 in het kader van de integratie van de sectorale subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding van de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel in het Gemeentefonds

Bijlage 3: overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement

Nummer en datum	Titel	Gevolg

Bijlage 4: inhoudelijke rapportering over de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof.

Referentie en datum	Aanbeveling	Gevolg
Stuk 36 (2015-2016) – NR 1 28 oktober 2015	Beleidsdocumenten moeten transparante en cijfermatige duiding geven over het Vlaamse armoedebestrijding- en schuldbemiddelingsbeleid. Daarbij is het aangewezen de middelen voor armoedebestrijding in een afzonderlijk begrotingsartikel onder te brengen.	In het kader van de voortgangsrapportage bij en de bijsturing van het VAPA 2015-2019 werden alle ministers herinnerd aan deze aanbeveling. Bij brief in juli 2017 werden alle ministers herinnerd aan het engagement opgenomen in het VAPA om in de beleidsbrieven expliciet een luik rond armoedebestrijding op te nemen.
	De Vlaamse overheid moet bij de bijsturing van het nieuwe Vlaams Actieplan Armoedebestrijding in 2017 elke actie concreet budgetteren, voldoende SMART formuleren en koppelen aan een operationele doelstelling. Het actieplan moet een overzicht bieden van alle betrokken entiteiten en de acties waaraan zij participeren.	Zie ook hierboven. Deze aanbeveling werd meegenomen in het proces van bijsturing van het VAPA. De actiefiches van het bijgestuurde VAPA zijn meer SMART geformuleerd.
	De Vlaamse overheid dient acties te ontwikkelen om de tewerkstelling van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting te stimuleren en de doorstroom van cursisten naar de feitelijke	Via de werking TAO (Teams voor advies en ondersteuning) van vzw De Link wordt een opgeleide ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting tewerk gesteld bij de administratie ter ondersteuning van de opmaak en de uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Vanuit de begroting armoedebestrijding wordt de coördinatie van de TAO-werking bij vzw De Link verder ondersteund.

	beroepsopleiding te verhogen. Ieder beleidsdomein dat rechtstreeks betrokken is bij de armoedeproblematiek dient een verticaal armoedeoverleg te organiseren.	In 2017 werd verticaal permanent armoedeoverleg georganiseerd over armoedethema's en over thema's binnen andere bevoegdheden.
	Bij de evaluatie van projectaanvragen moet de overheid nagaan of ze wel degelijk experimenteel, aanvullend of vernieuwend, maatschappelijk relevant en uitvoerbaar zijn.	Bij de beoordeling van de aanvragen worden deze elementen uitdrukkelijker afgetoetst.
	De Vlaamse overheid dient te overwegen de vzw De Link te subsidiëren op basis van een meerjarenplan met strategische en operationele doelstellingen en een gemeenschappelijk subsidiebesluit. Tevens is het aangewezen na te gaan hoe de middelen voor vormings- en begeleidingsinitiatieven rond de armoedeproblematiek efficiënter kunnen worden ingezet.	De reguliere basissubsidies aan De Link en de vormings- en begeleidingsinitiatieven rond de armoedeproblematiek vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Er loopt onder bevoegdheid van deze minister een proces van organisatieversterking bij de armoedeorganisaties die op de begroting Welzijn worden gesubsidieerd. Vzw De Link en de vormings- en begeleidingsinitiatieven rond de armoedeproblematiek zijn in dit proces betrokken. Efficiëntere inzet van middelen is de doelstelling van dit proces.
	De Vlaamse overheid dient het schuldbemiddelingsbeleid verder te optimaliseren door de OCMW's aan te moedigen actief te participeren aan de samenwerkingsverbanden voor schuldbemiddeling en het VCS er toe aan te zetten haar vormingsactiviteiten zoveel mogelijk voor alle geïnteresseerde doelgroepen open te stellen.	De samenwerkingsverbanden schuldhulpverlening en het Vlaams Centrum Schuldenlast vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
	Projectsubsidies met een recurrent karakter	Bij het verlenen van impulssubsidies worden de inhoudelijk bevoegde

	dienen in de reguliere regelgeving te worden geïntegreerd.	ministers en administraties betrokken om een latere reguliere inbedding te vergemakkelijken. Bij projectoproepen wordt expliciete aandacht besteed aan de eventuele reguliere verderzetting van de werking na het stopzetten van de subsidies. Het project 'Jouw Sleutel' en de projecten ter preventie van uithuiszettingen in de private huurmarkt werden intussen overgedragen aan de daartoe bevoegde ministers.
	De aanrekeningsprincipes van het Rekendecreet moeten correct worden toegepast.	De aanrekeningsregels worden correct toegepast.
	De interne financiële controle bij de AWS dient te worden geoptimaliseerd. Goede controlehandleidingen en een risicoanalyse zijn daarvoor nuttige instrumenten. Bij belangrijke tekortkomingen in de subsidieverantwoordingen dient de Zorginspectie te worden ingeschakeld.	Er is een controlehandleiding uitgewerkt. De afdeling Welzijn en Samenleving werkt mee aan het VO-brede project 'Slimme subsidies'.
Referentie en datum	Aanbeveling	Gevolg

Bijlage 5: overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de arresten van het Grondwettelijk Hof en van het Hof van Justitie waarin Vlaamse decreten werden vernietigd of ongrondwettig of strijdig met het EU-recht werden bevonden.

Het Grondwettelijk Hof vernietigde op 18 mei 2017 het decreet van 3 juli 2015 dat zeven sectorale subsidies in het Gemeentefonds integreerde omwille van de verschillende behandeling tussen de 302 Vlaamse gemeenten enerzijds en de 6 faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand anderzijds. Door deze vernietiging wordt ook de wijziging aan het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding vernietigd.

Gevolg gevend aan dit arrest wordt het decreet van 21 maart 2003 gewijzigd in overeenstemming met de argumentatie in dit arrest.

Het Hof van Justitie bracht geen arresten uit waarin het Vlaamse decreet aangaande het armoedebestrijdingsbeleid werd vernietigd, ongrondwettig of strijdig met het EU-recht werden bevonden.

Bijlage 6: Stand van zaken m.b.t. de uitvoering van de armoedetoetsen

Onderwerp	Bevoegde minister	Omschrijving in de regelgevingsagenda	Status	Toelichting in geval van annulatie
Vereenvoudiging en digitalisering algemeen regeringsbeleid	Geert Bourgeois	Decreet vereenvoudiging en digitalisering	Lopend	
Bestuurlijke handhaving	Geert Bourgeois	Decreet bestuurlijke handhaving	Lopend	
				Het decreet is goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21/10/2016 en door de Commissie Binnenlands Bestuur van het Vlaams Parlement op 31/01/2017. In de memorie van toelichting werd uitgelegd waarom er geen formele armoedetoets werd uitgevoerd: "Dit decreet brengt geen bijkomende lasten of gedragsverplichtingen voor de burgers of rechtspersonen als eigenaar met zich mee, en dit om twee redenen. Vooreerst is er het eerder ordenend karakter van dit decreet, wat betekent dat het grondwettelijk recht van de overheid om te onteigenen op voorwaarde van de vervulling van enkele vereisten, in dit decreet enkel maar verder uitgewerkt wordt in functie van zijn toepassing in de praktijk, en dit zowel op formeel (procedureel) als op materieel (inhoudelijk) vlak. Ten tweede perkt dit decreet de grondwettelijke vereisten of voorwaarden tot onteigening op geen enkele wijze in, wel integendeel. Met dit decreet worden net de grondwettelijke voorwaarden nader ingevuld op grond van de hedendaagse maatschappelijke en juridische ontwikkelingen die een faire relatie tussen overheid en burger voorstaat, inbegrepen een betere bescherming van de eigendomsrechten, in casu de vaste rechtspraak omtrent artikel 16 van de Grondwet en omtrent artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van het
Onteigeningen	Geert Bourgeois	Decreet harmonisering onteigeningen	Geannuleerd	

				Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De betrokken burgers of rechtspersonen krijgen de mogelijkheid om via het verplicht in te richten openbaar onderzoek hun bezwaren en opmerkingen kenbaar te maken en een verzoek tot zelfrealisatie in te dienen. Om deze twee redenen is ook een formele armoedetoets niet vereist, zoals ook afgestemd met het Netwerk tegen Armoede. Wel is er bij dit decreet enigszins rekening gehouden met de kwetsbare positie waarin sommige personen die onteigend worden, zich kunnen bevinden. Dit decreet bevat immers de volgende maatregelen: • Het transparanter maken van de onderhandelingsplicht door meer tijd en informatie aan de onteigende te verlenen, onder meer voor de behandeling van het laatste aanbod; • Het zo laagdrempelig als mogelijk maken van de toegang tot het openbaar onderzoek, met dien verstande dat de bestaande administratiefrechtelijke procedures moeten nageleefd worden."
				Het decreet betreffende de Vlaamse openbare statistieken van 7 maart 2016 bepaalt de wijze waarop de Vlaamse overheid, binnen een interfederaal kader, het Vlaamse statistiekbeleid gestalte zal geven. Het decreet is dus algemeen organisatorisch van aard. Een armoedetoets was dan ook niet relevant. Dit werd afgestemd met het Netwerk tegen Armoede.
Monitoring	Geert Bourgeois	Statistiekdecreet	Geannuleerd	
Vlaams bestuursrecht	Geert Bourgeois	Decreet (Vlaams) Bestuursrecht	Lopend	
Reorganisatie	Geert Bourgeois	Decreet houdende de reorganisatie van de Vlaamse Overheid, de SERV en de Strategische Adviesraden	Lopend	
Secundair onderwijs	Hilde Crevits	masterplan secundair onderwijs	Lopend	

Financiering leerplichtonderwijs	Hilde Crevits	wijzigen van het financieringssysteem	Afgesproken	
Automatisering van de school- en studietoelagen	Hilde Crevits	automatisering van de school- en studietoelagen	Lopend	
Studiekeuzebegeleiding	Hilde Crevits	de hervorming van de leerlingenbegeleiding	Lopend	
Studiefinanciering	Hilde Crevits	aanpassingen aan de regelgeving over studiefinanciering (i.c. het groeppakket) cf armoedetoets hervorming van de kinderbijslag	Lopend	
Duaal Leren	Hilde Crevits	het decreet duaal leren	Lopend	
Volwassenenonderwijs	Hilde Crevits	hervorming van het volwassenen-onderwijs	Lopend	
Cultuurparticipatie	Sven Gatz	Aanpassing Participatiedecreet	Geannuleerd	Participatiedecreet wordt voorlopig niet herzien.
Lokaal cultuurbeleid	Sven Gatz	Decreet Lokaal Cultuurbeleid	Geannuleerd	Gezien het VAPA met bijhorende bijlagen pas goedgekeurd werd na de inkanteling van de middelen van lokaal cultuurbeleid in het Gemeentefonds en de aanpassing van het decreet, was het niet meer mogelijk om nog een armoedetoets uit te voeren.
Lokaal jeugdbeleid	Sven Gatz	Decreet Lokaal Jeugdbeleid	Geannuleerd	Gezien het VAPA met bijhorende bijlagen pas goedgekeurd werd na de inkanteling van de middelen van lokaal jeugdbeleid in het Gemeentefonds en de aanpassing van het decreet, was het niet meer mogelijk om nog een armoedetoets uit te voeren.
Sociaal-cultureel werk	Sven Gatz	Decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk Decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk	Afgerond	
Jeugdwerkbeleid	Sven Gatz	Decreet bovenlokaal jeugdwerk	Afgesproken	

Huursubsidie / huurpremie	Liesbeth Homans	Afstemming huursubsidie en huurpremie	Afgesproken	
Huurgarantiefonds	Liesbeth Homans	Wijziging BVR Fonds ter preventie van uithuiszettingen van 4 oktober 2013 (na evaluatie)	Afgesproken	
Kaderbesluit Sociale Huur	Liesbeth Homans	KT-wijziging Kaderbesluit Sociale Huur van 12 oktober 2007 (tijdelijke contracten) en MT-wijziging Kaderbesluit Sociale Huur van 12 oktober 2007 (vereenvoudiging)	Lopend	
Gemeenschappelijk wonen en nieuwe woonvormen	Liesbeth Homans	Decreet houdende de instelling van een proefomgeving voor experimentele woonvormen	Afgerond	
OCMW	Liesbeth Homans	Decreet wijziging OCMW-decreet	Afgerond	
Werk- en zorgtrajecten (w ²)	Philippe Muyters, Liesbeth Homans, Jo Vandeurzen	Uitvoeringsbesluit decreet werk- en zorgtrajecten	Lopend	
Sportfederaties	Philippe Muyters	De herziening van het decreet moet er toe bijdragen dat de georganiseerde sportsector, meer dan vandaag, een kwaliteitsvol en gedifferentieerd sportaanbod ontwikkelt dat voldoende is afgestemd op de noden van verschillende doel- en leeftijdsgroepen. Daarnaast draagt de herziening van het decreet bij aan de verhoging van de effectiviteit en de efficiëntie van de ingezette Vlaamse middelen.	Afgerond	

Tariefstructuur en tariefregulering drinkwater	Joke Schauvliege	Tariefregulering drinkwater en tariefstructuur water	Afgerond	
Vlaamse Energielening / FRGE	Bart Tommelein	Decretale basis n.a.v. overdracht bevoegdheid inzake FRGE + inhoudelijke wijzigingen werking energiehuisen en energieleningen	Afgerond	
Aanpassing REG openbare dienstverplichtingen: wijzigingen premies	Bart Tommelein	Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft diverse bepalingen inzake energie-efficiëntie.	Afgerond	
Eventuele aanpassing Energiebesluit, onderdeel sociale openbardienstverplichtingen	Bart Tommelein	nvt	Afgesproken	
Uitrol van de digitale meter in Vlaanderen	Bart Tommelein	Eerste lezing wijziging van het Energiedecreet mbt de uitrol van digitale meters op 14/07/2017	Afgesproken	
Sociale bescherming van verbruikers van warmte- en koudnetten	Bart Tommelein	Decreet goedgekeurd op 10 maart 2017, uitvoeringsbesluit in voorbereiding.	Afgesproken	
Armoedebestrijding	Jo Vandeuren, Liesbeth Homans	Wijziging van het decreet van 21 maart 2003 en van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de armoedebestrijding	Afgesproken	

Projecten (preventieve) brede gezinsondersteuning	Jo Vandeurzen, Liesbeth Homans	Opmaak van een Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van een vernieuwend en verbreed laagdrempelig initiatief inzake gezinsondersteuning voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen met het oog op de bestrijding van kindarmoede	Afgerond	
Jeugd(sanctie)recht	Jo Vandeurzen	Opmaken van een decreet inzake jeugdrecht	Afgerond	
Vlaamse Sociale Bescherming	Jo Vandeurzen	Decreet Vlaamse Sociale Bescherming en Uitvoeringsbesluiten	Lopend	
Kinderbijslag	Jo Vandeurzen	Opmaken van een Vlaams decreet kinderbijslag	Lopend	
Lokaal Sociaal Beleid	Jo Vandeurzen	Aanpassing decreet lokaal sociaal beleid	afgerond	
Justitiehuizen	Jo Vandeurzen	Opmaken van een decreet betreffende justitiehuizen	Afgesproken	
Eerstelijns juridische bijstand	Jo Vandeurzen	Opmaken van een decreet eerstelijns juridische bijstand	Afgesproken	

Persoonsvolgende financiering	Jo Vandeurzen	Uitvoeringsbesluiten bij het decreet persoonsvolgende financiering: Voorontwerp van besluit van de VR over de indiening en de afhandeling van de aanvraag van een budget voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige PMH en over de tbs stelling van dat budget Voorontwerp van besluit van de VR tot wijziging van het BVR van 24 juli 1991 betreffende de indiening en afhandeling van de aanvraag tot ondersteuning bij het VAPH, wat betreft de vergoedingen van de multidisciplinaire teams (MDT's) Voorontwerp van besluit van de VR houdende wijziging van diverse bepalingen het BVR van 30 september 2011 betreffende de erkenning en subsidiëring van diensten Ondersteuningsplan en een mentororganisatie voor het voortraject van PMH Voorontwerp van besluit van de VR houdende de vergunningsvoorwaarden en de subsidieregeling van bijstandsorganisaties om budgethouders bij te staan in het kader van de PVF	Afgerond	
--------------------------------------	----------------------	---	-----------------	--

Infrastructuursubsidies voor woonzorgcentra en centra voor kortverblijf	Jo Vandeurzen	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten, wat betreft de invoering van infrastructuursubsidies voor woonzorgcentra en centra voor kortverblijf	Afgerond	
Rijopleiding	Ben Weyts	Besluit van de Vlaamse Regering tot hervorming van de rijopleiding Status van het initiatief: eerste BVR definitief goedgekeurd op 20/01/2017, tweede BVR wordt beoogd principieel goed te keuren op 31/03/2017, ontwerpdecreet op 1/3/2018 Strategische doelstelling: Ik bouw aan een vooruitstrevend Vlaams verkeersveiligheidsbeleid	Afgerond	
Tarieven De Lijn	Ben Weyts	Aanpassing aan het uitvoeringsbesluit 'Exploitatie en Tarieven' van het decreet Personenvervoer Status van het initiatief: Afgewerkt Strategische doelstelling: We vertrekken van sterke en betrouwbare netwerken die elke deelnemer de garantie geven op een betrouwbare reistijd en een kwaliteitsvolle, veilige verplaatsing	Afgerond	
Toerisme voor allen	Ben Weyts	Evaluatie decreet toerisme voor allen	Afgesproken	

Slimme kilometerheffing	Ben Weyts	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit van 20 december 2013, wat betreft de invoering van de kilometerheffing en de stopzetting van de heffing van het eurovignet	Afgesproken	
Basisbereikbaarheid	Ben Weyts	Conceptnota 18 december 2015 Met basisbereikbaarheid naar een efficiënt en aantrekkelijk vervoersmodel in Vlaanderen dat optimaal tegemoetkomt aan de globale en lokale vervoersvraag	Lopend	

Bijlage 7: Overzicht sociale correcties & automatische toekenning

Recht	Dienst	Automatisering	Factoren	Doelgroepen	Omschrijving
Telefoon/televisie/internet aansluitingen en diensten sociaal tarief	CJM (Media)	Onderzoeken	invaliditeit, inkomen, statuut	Personen met een handicap, ouderen,	Sociaal tarief, die een vermindering inhoudt van installatiekosten, abonnementsgelden en gesprekskosten van Telenet en Proximus, maar ook van bepaalde andere operatoren. De tarieven zijn kortingen van 50% op aansluitingen (internet/tv/vaste lijn), kortingen op abonnementen (bij TNT en Prox 40% van abo-geld met maximum tot 8,4€/maand) en gesprekken (incl. gsm).
Registratierechten - Vermindering voor eerste en enige woning	FB (VLABEL)	Automatisch	Via notaris	Chronisch zieken, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden,	Wie via een hypotheecaire lening zijn eerste en enige woning (of een voor een woning bestemde bouwgrond) koopt, kan sedert 1 januari 2009 aanspraak maken op een verhoogd abatement van hetzij 10.000 euro (bij toepassing tarief van 10%) of 20.000 euro (bij toepassing van klein beschrijf), wat resulteert in een bijkomend effectief fiscaal voordeel van 1.000 euro.
Onroerende voorheffing - Vermindering wegens kinderlast of handicap	FB (VLABEL)	Automatisch (deels)	Eigenaar automatisch, huurder moet aanvragen (-> een aantal gegevensstromen zijn voor dit recht reeds uitgewerkt door de KSZ)	Gezinnen, kinderen en jongeren, Personen met een handicap,	Huurders en eigenaars met gezinsleden met een handicap (vastgesteld voor 65 jaar) of ten minste twee kinderbijslaggerechtigde kinderen hebben recht op een forfaitaire vermindering van de onroerende voorheffing.
Onroerende voorheffing - Vermindering wegens bescheiden woning	FB (VLABEL)	Automatisch	Aanlevering basisgegevens door	Gezinnen	Eigenaars met een bescheiden onroerend bezit hebben recht op 25% (of 50% in een aantal gevallen)

				AAPD (FOD Financiën)			
	vermindering van de onroerende voorheffing verschuldigd voor hun hoofdverblijfplaats.						
Jaarlijkse Verkeersbelasting - Vrijstelling voor de persoonlijke vervoermiddelen van personen met een handicap of grootoorlogsverminkten	Personen met een handicap of grootoorlogsverminkten krijgen vrijstelling van jaarlijkse verkeersbelasting voor hun persoonlijk vervoermiddel. De vrijstelling moet voor bepaalde categorieën eenmalig aangevraagd worden, en blijft dan behouden tot zolang geen wijziging van nummerplaat plaatsvindt.	Personen met een handicap of grootoorlogsverminkten krijgen vrijstelling van belasting op inkeerstelling voor hun persoonlijk vervoermiddel. De vrijstelling moet aangevraagd worden.		Personen met een handicap			
Belasting op Inverkeerstelling (BIV) - Vrijstelling voor de persoonlijke vervoermiddelen van personen met een handicap of grootoorlogsverminkten	Personen met een handicap of grootoorlogsverminkten krijgen vrijstelling van belasting op inkeerstelling voor hun persoonlijk vervoermiddel. De vrijstelling moet aangevraagd worden.		Op aanvraag				
Erfbelasting - vermindering voor kleine verkrijgingen uit nalatenschappen, in functie van de graad van verwantschap	Als het verkregen erfdeel bepaalde grenzen (in functie van de graad van de verwantschap) niet overschrijdt, kent de Vlaamse Belastingdienst "automatisch" een vermindering toe. Met automatisch wordt bedoeld dat de erfenamen wel een aangifte van nalatenschap moeten indienen, maar deze vermindering niet zelf moeten aanvragen. Ze wordt ambtshalve toegekend en in de berekening van de erfbelasting afgetrokken.	Gezinnen, kinderen en jongeren	Automatisch (deels)	gekoppeld aan indiening van een aangifte van nalatenschap			
Erfbelasting : abatement ten voordele van personen met een handicap	Wat een persoon met een handicap erft, wordt aan de voet van het toepasselijk tarief van de erfbelasting vrijgesteld tot beloop van een bepaalde som. Deze som bedraagt bij verkrijgingen in rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden: (3.000 euro) x (cijfer aangeduid volgens de leeftijd van de	Erfopvolgers met een handicap	Automatisch (deels)	gekoppeld aan indiening van een aangifte van nalatenschap – attest niet vereist indien woonachtig in Vlaams Gewest			

					verkrijger), buiten de rechte lijn idem maar 1.000 euro als basis ipv 3.000.
Schenkelbelasting - vermindering voor kinderen van de begiftigde < 21 jaar	FB (VLABEL)	Automatisch (deels)	aanvraag in akte, via notaris; controle voorwaarden automatisch	Gezinnen, kinderen en jongeren	Een vermindering is voorzien als de begiftigde op het moment van de schenking ten minste 3 kinderen in leven heeft jonger dan 21 jaar. Deze vermindering is enkel van toepassing bij schenkingen van onroerende goederen.
Registratiebelasting - "klein beschrijf"	FB (VLABEL)	Automatisch (deels)	aanvraag in akte, via notaris; controle voorwaarden automatisch	Gezinnen	De koper van een bescheiden woning of van een perceel bouwgrond waarop een bescheiden woning wordt gebouwd geniet een verminderd verkooprecht van 5 procent als hij aan een aantal voorwaarden voldoet. De toepassing van het verlaagd tarief moet gevraagd worden in de authentieke akte van aankoop.
Registratiebelasting - sociale koopwoning	FB (VLABEL)	Op aanvraag	aanvraag in akte, via notaris	Gezinnen	De koper van een sociale woning bij o.m. de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen of door de erkende sociale huisvestingsmaatschappijen, kan onder bepaalde voorwaarden genieten van een verlaagd tarief van 1,5 procent.
Registratiebelasting - verminderd verdeelrecht in geval van echtscheiding of beëindiging wettelijke samenwoning	FB (VLABEL)	Op aanvraag	aanvraag in akte, via notaris of vonnis rechtbank; controle voorwaarden automatisch	Gezinnen	De akte van verdeling van goederen naar aanleiding van echtscheiding of beëindiging van wettelijke samenwoning wordt onder bepaalde voorwaarden belast aan 1% ipv aan 2,5%.
Onroerende voorheffing - Vermindering voor energiezuinige nieuwbouw	FB (VLABEL)	Automatisch	gekoppeld aan verplicht EPB-verslag	Gezinnen	Voor bouwvragen vanaf 1 januari 2016: Korting van 50% op de onroerende voorheffing voor nieuwbouw bij een E-peil van max E30 en dit gedurende 5 jaar. Korting van 100% op de onroerende voorheffing bij een E-peil van max E20 en dit gedurende 5 jaar. De vermindering wordt door de

					Vlaamse Belastingdienst automatisch toegekend op aanslagbiljet. Ook na een ingrijpende energetische renovatie kan een halvering of vrijstelling van de onroerende voorheffing bekomen worden wanneer een E-peil van respectievelijk E90 of E60 wordt bereikt, en wanneer de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning werd ingediend vanaf 1 oktober 2016.
Vakantieparticipatie voor mensen met een laag inkomen	IV (Toerisme Vlaanderen)	Niet mogelijk	Op initiatief individu	Personen met een laag inkomen,	Ook mensen met een laag inkomen hebben recht op vakantie en ontspanning. Het Steunpunt Vakantieparticipatie van Toerisme Vlaanderen brengt elk jaar een brochure uit met een waaijer van daguitstappen. Op de website staan eveneens allerlei groepsvakanties, al dan niet georganiseerd. Ze onderhandelen met allerhande vakantiehuizen en attracties om voor mensen met een laag inkomen een betaalbaar tarief te verkrijgen.
De Lijn - Gratis voor personen met een handicap	MOW (De Lijn)	Automatisch	In principe automatisch	Personen met een handicap,	Personen met een handicap ontvangen een gratis abonnement voor De Lijn. Het gratis vervoer voor een begeleider van een persoon met een handicap wordt verleend op basis van een vervoersbewijs, door de NMBS afgeleverd. Ook minderjarigen waarvoor de Intersectorale Toegangspoort een indicatiestellingsverslag aflevert waarin hulp vanuit het VAPH is opgenomen, krijgen automatisch een Buzzy Pas toegestuurd.

De Lijn - Gratis Buzzy of Omnipas bij inleveren nummerplaat	MOW (De Lijn)	Onderzoeken	Nummerplaat inleveren	Chronisch zieken, Dak- en thuislozen, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden,	Indien men een nummerplaat inlevert, kan men een gratis DINA-abonnement krijgen (Dienst Inruilen Nummerplaat voor Abonnement) bij De Lijn. Dit is een Buzzy Pazz of Omnipas waarmee men gratis kan reizen op alle bussen en trams van De Lijn.
Openbardienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit	MOW (afdeling Beleid)	Niet mogelijk	Vlaams minister voor Mobiliteit stelt vervoerders aan in 27 vervoersgebieden	Personen met ernstige fysieke beperkte mobiliteit	Aanbieden van aangepast vervoer van gang tot gang, met compensatieregeling per kilometer voor alle soorten verplaatsingen (minder dan 50 kilometer)
De Lijn - Gratis voor kinderen tot 12 jaar	MOW (De Lijn)	Onderzoeken	Reductiekaart groot gezin / Meereizen	Gezinnen, kinderen en jongeren,	Kinderen van 6 tot en met 11 jaar krijgen een jaarabonnement aan voordeeltarief (tarief 2015 = 50 euro) Kinderen jonger dan 6 jaar die begeleid zijn door een reiziger van minstens 12 jaar, reizen gratis.

Korting voor personen met een vervoersgarantie of een statuut verhoogde tegemoetkoming	MOW (De Lijn)	Onderzoeken	De invoering van elektronische abonnementen op de MOBIB-kaart gaat gepaard met verdere automatisatie bij De Lijn. Bij een vernieuwing van het abonnement wordt gecheckt in een eerste fase of een geldig attest in de eigen databank van De Lijn ter beschikking is. Indien het vervallen is, kan in een tweede fase het statuut van de betrokken klant gecheckt worden via een externe webservice.	Personen met een statuut die in aanmerking komen voor een verhoogde tegemoetkoming (VT) of een vervoersgarantie (VG)	Het statuut VG/VT is vandaag een reactief verhaal. De huidige privacy-wetgeving laat niet toe om pro-actief het VT/VG statuut te checken. Dit kan enkel op vraag van de klant of van een instantie.
Zuivering afvalwater - Vrijstelling of compensatie van de bijdrage	LNE (VMM)	Automatisch (deels)		Specifieke groepen opgenomen in decreet 24 mei 2002 - art 16sexies §1 (leefloners, gewaarborgd inkomen, inkomensvervangers de	In de factuur voor waterverbruik is een bijdrage voor de zuivering en een bijdrage voor afvoer van het afvalwater vervat. De bijdrage zuivering dient om collectoren en waterzuiveringsstations te bouwen en te onderhouden. De bijdrage afvoer wordt geïnvesteerd in het gemeentelijk rioleringsnet. In bepaalde gevallen kan men hiervoor een vrijstelling bekomen om sociale redenen of omdat men een private zuiveringsinstallatie gebruikt.

Aardgas - Minimumlevering	LNE (VREG - VEA)	Niet mogelijk	Individueel onderzoek OCMW	Personen met een laag inkomen,	Gezinnen die hun budgetmeter voor aardgas niet meer kunnen opladen, kunnen vanaf de winter van 2010 terugvallen op een minimumlevering voor aardgas. OCMW's worden automatisch verwittigd wanneer een gezin zonder gas dreigt te vallen. Het OCMW zal dan een sociaal onderzoek uitvoeren om na te gaan of er betalingsproblemen zijn. Afhankelijk van het type woning en de samenstelling van het gezin kan het OCMW dan een minimumhoeveelheid aardgas ter beschikking stellen via de budgetmeterkaart. Het gezin betaalt achteraf een deel van de kost van de minimumlevering terug. Daarvoor wordt in overleg met het OCMW een afbetalingsplan opgesteld. Tegelijk maakt het OCMW er over dat de aardgasbudgetmeter ook tijdens de zomermaanden regelmatig wordt opgeladen.
Roetfilter - Toelage voor oudere dieselwagens	LNE	Niet mogelijk. De aanvraagprocedure voor de toelage is momenteel zo eenvoudig mogelijk voor de burger.	Roetfilter / Type auto	Chronisch zieken, Dak- en thuislozen, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag	De Vlaamse overheid geeft een premie voor de installatie van een roetfilter op oudere wagens. Hierdoor vermindert de schadelijke uitstoot van fijn stof.

Energielevering - Budgetmeter	LNE (VREG - VEA)	Niet mogelijk	Bij betalingsproblemen	Bij iedereen die na betalingsherinnering zoals bepaald in art 5.3.1 §1 van Energiebesluit, binnen 21 dagen niet heeft betaald wordt budgetmeter geplaatst.	inkomen, Werkzoekenden,	Een budgetmeter is een elektriciteits- of aardgasmeter waarbij men op voorhand betaalt voor de elektriciteit of het aardgas dat men verbruikt. Men plaatst vooraf een bepaald bedrag op de budgetmeterkaart. Zolang het bedrag niet is opgebruikt, kan men elektriciteit en gas verbruiken. Met een budgetmeter kan men het budget beter beheren en het verbruik goed opvolgen.
Kortingsbon energiezuinige apparaten	LNE (VEA)	Onderzoeken	Sociale maximumprijs gas / elektriciteit - Aankoop nieuwe apparaat	Beschermde afnemer		Energiezuinige apparaten zijn goedkoper in verbruik maar duurder in aankoop. Mensen met een beperkt inkomen kunnen vanaf 2008 jaarlijks een kortingbon krijgen voor de aankoop van een energiezuinige wasmachine met AAA label of een koelkast met A+ of A++ label.
Waterlevering - vrijstelling of compensatie van de vaste vergoeding	LNE (VMM)	Automatisch (deels)		Specifieke groepen opgenomen in decreet 24 mei 2002 - art 16sexies §1 (leefloners, gewaarborgd inkomen, inkomensvervangen de tegemoedkoming, tegemoedkoming hulp aan bejaarden,		

					integratietegemoetkoming)	
Waterlevering - kijwitschelding aanmaningskosten facturatie	LNE (VMM)	Automatisch (deels)			specifieke groepen opgenomen in BVR 8 april 2011 - beschermde klant (art1 23°)	
Waterlevering - gratis waterscan	LNE (VMM)	Niet wenselijk			specifieke groepen opgenomen in BVR 8 april 2011 - beschermde klant (art1 23°)	
Waterlevering - recht op maandelijkse betaling	LNE (VMM)	Niet wenselijk			specifieke groepen opgenomen in BVR 8 april 2011 - beschermde klant (art1 23°)	
Waterlevering - recht op afbetalingsplan op maat	LNE (VMM)	Niet mogelijk			specifieke groepen opgenomen in BVR 8 april 2011 - beschermde klant (art1 23°)	
Tijdelijk onderwijs aan huis	OV	Niet mogelijk	21 kalenderdagen ziek	Gezinnen, kinderen en jongeren,	Kinderen die lange tijd ziek zijn, hebben onder bepaalde voorwaarden recht tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH). Een leerkracht van hun school komt dan maximum vier uren per week thuis lesgeven.	

Volwassenenonderwijs - Vrijstelling inschrijvingsgeld	OV (AHOVOS)	Automatisch (deels)	Deels afhankelijk beschikbare informatie	Chronisch zieken, Dak- en thuislozen, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden,	In het volwassenenonderwijs bedraagt het inschrijvingsgeld standaard 1 euro per lestijd. Sommige cursisten moeten geen of een verminderd inschrijvingsgeld betalen.
Studietoelage hoger onderwijs	OV (AHOVOS)	Opgestart	Divers	Gezinnen, kinderen en jongeren,	Verschillende studenten van het hoger onderwijs hebben recht op een studietoelage van de Vlaamse overheid.
Schooltoelage kleuter-, lager en secundair onderwijs	OV (AHOVOS)	Opgestart	Divers	Gezinnen, kinderen en jongeren,	Met de schooltoelage komt de Vlaamse overheid tussen in de school- en studiekosten van kleuters of leerlingen in het lager of secundair onderwijs.
Vlaams Woningfonds – hypothecaire lening	RWO (VWF - CBVA)	Niet mogelijk	Hangt samen met aankoop / renovatie (wel gericht informereren)	Gezinnen, kinderen en jongeren,	Het Vlaams Woningfonds geeft voordelige woonleningen vanaf 1,5% aan gezinnen met minstens 1 kind ten laste. Daarnaast koopt, verbouwt en saneert het Vlaams Woningfonds ook zelf woningen gelegen in stedelijke centra van het Vlaams Gewest, om deze aan gezinnen met kinderen te verhuren.
Sociale huurwoning voor daklozen	RWO (VMSW)	Niet mogelijk	Individueel onderzoek, Aard problematiek	Dak- en thuislozen,	Voor daklozen kan het OCMW binnen de sociale huisvesting een versnelde toewijzing vragen.

Vlaamse woonlening	RWO (VMSW)	Niet mogelijk	Hangt samen met aankoop / renovatie, onderzoek financiële draagkracht (wel gericht informeren)	Chronisch zieken, Dak- en thuislozen, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden,	De Vlaamse woonlening is een lening aan goedkoop tarief, toegekend door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). Mensen met een beperkt inkomen kunnen op de lening beroep doen voor: de aankoop van een sociale koopwoning de renovatie met aankoop van een woning de renovatie, verbetering of aanpassing van de eigen woning het behoud van de woning na relatiebreuk bijkomende kredieten als u al een lening van de VHM/VMSW heeft Opmerking: jaarlijks stelt de Vlaamse overheid een budget ter beschikking voor de Vlaamse woonlening. Het is mogelijk dat deze middelen voor het einde van het jaar op zijn en er geen leningen meer kunnen toegekend worden.
Huursubsidie voor het verlaten van een onaangepaste woning	RWO (Wonen Vlaanderen)	Niet mogelijk	Afhankelijk inkomen / huurcontract	Personen met een laag inkomen,	De huursubsidie of tegemoetkoming in de huurprijs ondersteunt mensen met een laag inkomen die verhuizen van een slechte, onaangepaste woning naar een goede, aangepaste woning. Ook indien men verhuist van een private huurwoning naar een woning verhuurd door een sociaal verhuurkantoor, kan men de tegemoetkoming in de huurprijs aanvragen.
Aanpassingspremie voor de woning van bejaarden	RWO (Wonen Vlaanderen)	Niet mogelijk	Leeftijd / Inkomen / Facturen	Ouderen,	Voor ouderen kan het nodig zijn hun woning aan te passen aan hun fysieke noden. De Vlaamse aanpassingspremie voor bejaarden helpt hen daarbij.
Renovatiepremie Vlaanderen	RWO (Wonen Vlaanderen)	Niet mogelijk	Inkomen / Woning / Facturen	Chronisch zieken, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een	Eigenaars die hun woning renoveren, kunnen beroep doen op de Vlaamse renovatiepremie.

Verbeteringspremie Vlaanderen	RWO (Wonen Vlaanderen)	Niet mogelijk	Inkomen / Woning / Facturen	handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden, Chronisch zieken, Gezinnen, kinderen en jongeren, Ouderen, Personen met een beroepsinkomen, Personen met een handicap, Personen met een laag inkomen, Werkzoekenden,	Als men een aantal verbeteringswerkzaamheden aan de woning moet uitvoeren, kan men onder bepaalde voorwaarden beroep doen op de Vlaamse verbeteringspremie.
Huurpremie voor wachtenden op een sociale huurwoning	RWO (Wonen Vlaanderen)	De potentieel rechthebbenden worden aangeschreven en dienen een aanvraagformulier te vervullen en terug te sturen	afhankelijk inkomen, huurcontract	Personen met een laag inkomen,	De huurpremie ondersteunt mensen met een laag inkomen die ingeschreven zijn voor een sociale huurwoning en al minstens 4 jaar op de wachtlijst staan.
Verzekering gewaarborgd wonen	RWO (Wonen Vlaanderen)	Niet mogelijk/ Moeilijk	Divers	Personen met een beroepsinkomen,	Het kopen, bouwen of renoveren van een woning houdt altijd een zeker financieel risico in. Om dit risico te beperken kan men, wanneer men een hypothecaire lening aangaat, een gratis verzekering gewaarborgd wonen afsluiten. Deze verzekering loopt over een periode van tien jaar. Wanneer men tijdens die periode onvrijwillig werkloos of arbeidsongeschikt wordt, krijgt men na een wachttijd

						en gedurende maximaal drie jaar een tegemoetkoming in de aflossing van de lening.
Treinticket voor niet-werkende werkzoekenden die solliciteren - VDAB	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Hangt samen met sollicitatie	Werkzoekenden,		Niet-werkende werkzoekenden die de trein nemen om te solliciteren hebben recht op een treinticket tegen een sterk verminderde tarief.
Handicap - Toelage in de kosten van arbeidsgereedschap en - kleding	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Afhankelijk specifieke werksituatie	Chronisch zieken, Personen met een handicap,		Personen met een arbeidshandicap kunnen bij de VDAB een premie aanvragen voor de kosten van arbeidsgereedschap en kleding.
Handicap - Toelage in de verplaatsingskosten van en naar het werk of opleiding	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Afhankelijk specifieke werksituatie en handicap	Chronisch zieken, Personen met een handicap,		Personen met een arbeidshandicap kunnen bij de VDAB een toelage aanvragen in de verplaatsingskosten die ze maken van en naar het werk of een opleiding.
Doventolk - VDAB	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Op vraag (wel informeren?)	Personen met een handicap,		Dove of slechthorende werknemers en werkzoekenden kunnen via de VDAB beroep doen op bijstand van een tolk.
Opleidingscheques voor werknemers - VDAB	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Hangt samen met opleiding	Personen met een beroepsinkomen,		De kosten voor het volgen van een opleiding kunnen hoog oplopen. Via het systeem van opleidingscheques betaalt de Vlaamse overheid de helft van die kosten. De opleidingscheques kan men gebruiken voor het betalen van: een opleiding, loopbaanadvies en/of een competentietesting Opgelet: sinds 1 augustus 2010 kan men opleidingscheques enkel nog gebruiken voor opleidingen die recht geven op betaald educatief verlof of voor opleidingen die kaderen in een persoonlijk ontwikkelingsplan.
Verblijfsvergoeding bij opleiding	WSE (VDAB)	Niet mogelijk	Hangt samen met cursus	Werkzoekenden,		Cursisten bij de VDAB die ver van het opleidingscentrum wonen, kunnen een verblijfsvergoeding aanvragen. Dit is tussenkomst in de kosten voor de overnachting, het middag- en het avondmaal.

Kinderopvang - Toelage VDAB	WSE (VDAB)	Niet Mogelijk	Afhankelijk nood kinderopvang	Gezinnen, kinderen en jongeren, Werkzoekenden,	Niet werkende werkzoekenden met kinderen die een door de VDAB erkende opleiding volgen, kunnen een kinderopvangvergoeding ontvangen.
Stimulanspremie VDAB - Opleidingsvergoeding	WSE (VDAB)	Niet Mogelijk	Hangt samen met opleiding	Werkzoekenden,	Niet-werkende werkzoekenden die een opleiding volgen die erkend wordt door VDAB kunnen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een stimulanspremie van 1 euro per effectief gevolgd opleidingsuur.
Vlaamse ondersteuningspremie voor personen met een arbeidshandicap	WSE (VDAB)	Niet Mogelijk	Divers	Personen met een handicap,	Personen met een arbeidshandicap kunnen in aanmerking komen voor de Vlaamse ondersteuningspremie. Deze premie maakt het aantrekkelijker voor werkgevers om u in dienst te nemen. De werkgever krijgt een premie die kan oplopen tot 60% van de loonkost.
Verplaatsingsvergoeding VDAB	WSE (VDAB)	Niet Mogelijk	Vervoersproblemen tijdens opleiding of stage	Werkzoekenden,	Niet werkende werkzoekenden in opleiding die vervoersproblemen hebben, kunnen een verplaatsingsvergoeding aanvragen. U ontvangt dan een gratis netabonnement van De Lijn of een kilometervergoeding.
Ouderbijdrage gesubsidieerde voorzieningen Kind en Gezin	WVG (K&G)	Automatisch (deels)	Ouders moeten toestemming geven voor elektronische opvraging inkomensgegevens	Gezinnen, kinderen en jongeren	In het kader van het decreet kinderopvang wordt er gewerkt met een getrappt subsidiesysteem (T1, T2, T3-trappen). Bij opvanglocaties die een subsidie voor inkomstenstarief of de plussubsidie ontvangen, is de bijdrage die ouders betalen voor de opvang van het kind gebaseerd op het inkomen. Ouders worden gevraagd zich te melden bij de website van Kind en Gezin om de berekening te doen. Via het aanloggen met E-id of federal token wordt de officiële gezinssituatie nagegaan via het Rijksregisternummer en vervolgens de fiscale gegevens. In het geval het gezin zich in een situatie bevindt dat ze onmogelijk het berekende tarief kan betalen, is er de mogelijkheid om een individueel

					verminderd tarief aan te vragen. De module voorziet een aantal specifieke situaties waar de ouder kan verklaren dat hij of zij zich bevindt in die situatie. Indien het berekende tarief op basis van de gezinssamenstelling en de fiscale inkomsten of het individueel verminderd tarief financieel onmogelijk is, kan de ouder de vraag stellen aan het ocmw voor een individueel verminderd tarief. Na onderzoek door het ocmw en positieve beslissing door het ocmw krijgt de ouder van Kind en Gezin een attest inkomenstarief met het aangepaste tarief. Dit kan door de ouder zelf via de webmodule waarbij er consultatie wordt gedaan van een aantal specifieke databanken of na goedkeuring door het OCMW. Voor ouders die niet beschikken over een E-id of federal token, beschikt de organisator kinderopvang over een specifieke berekeningsmodule, ontwikkeld door Kind en Gezin, om een attest inkomenstarief aan te vragen. Een automatische uitwisseling van inkomensgegevens met de FOD Financiën, leidt ertoe dat het inkomenstarief correct wordt bepaald en betekent een belangrijke administratieve vereenvoudiging. Na de berekening van het inkomenstarief krijgt de ouder per mail een attest inkomenstarief, met vermelding van het inkomenstarief en een unieke kindcode, die de ouder bezorgt aan de opvanglocatie. Het inkomenstarief biedt de mogelijkheid voor facturatie door de organisator aan de ouder, de unieke kindcode maakt het mogelijk om de opvangprestaties te bezorgen aan Kind en Gezin. Hierdoor is subsidiëring van de organisator mogelijk op maat van de geleverde prestaties.
--	--	--	--	--	--

Zorgverzekering	WVG (Z&G)	Deels automatisch (BEL-scores gezinszorg en aanvullende thuiszorg, en attesten medisch-sociale schaal ikv toekenning IT/IVT/THAB)	Zorgbehoefte moet eerst vastgesteld worden	Chronisch zieken, Ouderen, Personen met een handicap,	Wie zwaar zorgbehoevend is, kan via de Vlaamse zorgverzekering een tegemoetkoming krijgen in de kosten voor niet-medische verzorging.
Zorgverzekering - Bijdragevermindering	WVG (Z&G)	Automatisch	Informatie VT-statuut beschikbaar in Digitaal Platform via gegevensstroom KSZ	Personen met een laag inkomen,	Wie recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorg op het OMNIO-statuut, betaalt een lagere bijdrage voor de zorgverzekering. Op 1 januari van het jaar voorafgaand aan de betaling van de bijdrage heeft u recht op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering of het OMNIO-statuut
Inkomenstarief voor de opvang van baby's en Peuters	WVG (K&G)	Op aanvraag	aanvraag via portaal Kind & Gezin	Gezinnen, kinderen en jongeren	Ouders waarvan het kind wordt opgevangen in een kinderopvanglocatie met subsidie voor inkomenstarief of plussubsidie ontvangen een attest inkomenstarief na ontsluiting van de gegevens met behulp van E-id of federal token.
Gezinsbijslag (kinderbijslag) (onder voorbehoud van decretale basis)	WVG (K&G)	Decretale basis in ontwikkeling	Decretale basis in ontwikkeling	Gezinnen, kinderen en jongeren	Decretale basis in ontwikkeling
Basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap	WVG (Z&G)	Automatisch (deels)	geregistreerd staan op de "Centrale Registratie voor Zorgvragen"-databank	Personen met een handicap	Het basisondersteuningsbudget is een nieuwe Vlaamse tegemoetkoming van € 300 per maand voor personen met een handicap. Wie het basisondersteuningsbudget ontvangt, kan het geld vrij spenderen. De zorgkassen zullen dit bedrag uitbetalen. Het basisondersteuningsbudget is een onderdeel van de Vlaamse Sociale Bescherming.

Centrale Registratie van Zorgvragen voor personen met een handicap	WVG (VAPH)	Niet mogelijk		Personen met een handicap,	Personen met een handicap hebben specifieke zorgvragen naar opvang, begeleiding, ondersteuning, dagbesteding of wonen. Om een antwoord te vinden op deze vragen kunt u zich inschrijven bij de Centrale Registratie van Zorgvragen (CRZ). Op basis van het beschikbare aanbod wordt gekeken welke begeleiding en opvang voor uw zorgvraag mogelijk is. Hierbij geeft men voorrang aan de personen met de dringendste en zwaarste noden.
Vakantieparticipatie voor personen met een handicap (PMH) met een laag inkomen (zie ook de gelijknamige fiche van IV/Toerisme VL in de overzichtslijst automatische rechtentoekenning)	WVG (VAPH)	Niet mogelijk	Uitwisseling van informatie tussen VAPH en Steunpunt Vakantieparticipatie, sensibilisering van de betreffende organisaties	Personen met een handicap	Door het VAPH erkende diensten en voorzieningen kunnen bij het Steunpunt Vakantieparticipatie erkend worden als contactpunt of als volwaardig lid al ngl. ze niet of wel een actief armoedebeleid voeren. Via deze erkenning van de sociale organisatie bij het Steunpunt kunnen de betreffende PMH genieten van het goedkoop vakantieaanbod van Toerisme Vlaanderen.
Rechtstreeks toegankelijke hulp	WVG (VAPH)	Eenvoudiger berekening van het rest aantal punten	Via rekentool	Personen met een handicap	Beperkte handicapsspecifieke ondersteuning (begeleiding, dagopvang, verblijf of combinaties daarvan) voor wie af en toe hulp nodig heeft, ZONDER dat men de aanvraagprocedure bij het VAPH moet doorlopen.
Vereenvoudiging bewijslast besteding budget	WVG (VAPH)	Bewijslast wordt verlaagd (enkel nog kostenstaatformulier in te dienen)	Personen dienen bewijsstukken wel voor 7 jaar te bewaren, steekproefgewijze controles via VPAH/Zorginspectie	Personen met een handicap	Vereenvoudiging van de bewijslast van besteding van een persoonlijk assistentie budget (PAB)

Automatische, gefaseerde toekenning van een basisondersteuningsbudget (BOB) aan gekende VAPH-gerechtigden op zorg en ondersteuning	WVG (VAPH)	Automatisch (deels)	Voorlopig kan hen BOB worden toegekend, in afwachting dat een budgetcategorie van PVB kan toegekend worden in overeenstemming met de vastgestelde zorgnood	Personen met een handicap	Vanaf september 2016 wordt het BOB uitgekeerd aan volwassenen die bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) al langer gekend zijn met een vraag naar ondersteuning, maar vandaag nog geen ondersteuning van het VAPH krijgen. Zij zullen door hun zorgkas gecontacteerd worden zodra ze in aanmerking komen voor een budget. Het is dus niet nodig om zelf een aanvraag te doen of contact op te nemen.
--	------------	---------------------	--	---------------------------	---